

REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Številka: Up-295/97

Datum: 13. 10. 1999

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi A. A. iz Ž., ki ga zastopa B. B., odvetnica v Z. na seji dne 13. oktobra 1999

o d l o č i l o :

1. Sodba Vrhovnega sodišča št. U 1759/94 z dne 20. 6. 1997 in odločba Ministrstva za notranje zadeve št. 0011/7-XVII-309.137 z dne 4. 11. 1994 se odpravita.

2. Zadeva se vrne Ministrstvu za notranje zadeve v novo odločanje.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Pritožnik izpodbija sodbo Vrhovnega sodišča, s katero je bila v upravnem sporu zavrnjena njegova tožba zoper odločbo Ministrstva za notranje zadeve (v nadaljevanju: MNZ). Z njo je bila pritožnikova vloga za sprejem v državljanstvo zavrnjena na podlagi tretjega odstavka 40. člena Zakona o državljanstvu Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 1/91-I, 30/91-I, 38/92, 61/92 - odlUS in 13/94 - v nadaljevanju: ZDRS). Navaja, da je ob vložitvi vloge izpolnjeval vse pogoje po določbi prvega odstavka 40. člena ZDRS in je že s tem pridobil pravico do državljanstva. Naknadno sprejeti tretji odstavek 40. člena po njegovem mnenju odpravlja že pridobljene pravice, kar pomeni grobo kršitev načela zaupanja v pravo in načela enakega varstva pravic. Če bi upravni organ izdal odločbo v zakonsko določenem roku, bi namreč pridobil pozitivno odločbo kot mnogi drugi, ki jim je upravni organ odločbo izdal pravočasno, še pred uveljavitvijo novele.

Poleg tega naj bi bila izpodbijana odločba pomanjkljivo obrazložena. Upravni organ naj bi zgolj citiral, kolikokrat je bil pritožnik obravnavan in kaznovan, ne da bi obrazložil, v čem predstavlja sprejem pritožnika v državljanstvo nevarnost za javni red. Ker naj bi takšno oceno in sklep sprejelo šele sodišče v upravnem sporu, ki naj bi tudi samo opredelilo odločilna dejstva, je bila po pritožnikovem mnenju s tem kršena določba 22. člena Ustave.

2. MNZ je v izpodbijani odločbi ugotovilo, da je bil pritožnik šestkrat pravnomočno obsojen za kazniva dejanja in štirikrat za prekrške zoper javni red. Citiralo je pravnomočne sodbe in navedlo, da razen dveh prekrškov zaradi kršitve Zakona o temeljih varnosti cestnega prometa, vse ostale kazni izhajajo iz nasilniškega obnašanja pritožnika. Na podlagi tega je ocenilo, da sprejem pritožnika v državljanstvo predstavlja nevarnost za javni red in je njegovo vlogo zavrnilo.

3. Vrhovno sodišče je potrdilo odločitev upravnega organa. V izpodbijani sodbi je navedlo: "Izpodbijana odločba je nevarnost za javni red konkretizirala z navedbo določb kazenskega zakona za kaznivo dejanje in prekrške, glede katerih sta sodišče oziroma sodnik za prekrške pravnomočno odločila s svojimi odločbami.... Kaznivo dejanje in prekrški so okoliščine, ki utemeljujejo po prostem preudarku sprejeto odločitev tožene stranke. Pri oceni nevarnosti za javni red se namreč ocenjuje odnos prizadetega, v tem primeru tožnika, ne samo do določb predpisov, ki se nanašajo na javni red in mir, ampak tudi do pravnega reda Slovenije.". Na pritožnikov ugovor, da naj bi MNZ določbe Zakona o dopolnitvi ZDRS uporabilo retroaktivno, je Vrhovno sodišče odgovorilo, da morajo upravni organi o stvari odločiti po zakonitih predpisih, ki veljajo na dan upravne odločbe in ne na dan predložitve vloge stranke upravnemu organu. Ker je v pritožnikovem primeru dopolnitev zakona začela

veljati pred končanim upravnim postopkom, ne gre za retroaktivno odločanje, temveč za odločitev v skladu z zakonitimi predpisi.

B.

4. Senat Ustavnega sodišča je ustavno pritožbo dne 7. 7. 1999 sprejel v obravnavo. Ustavna pritožba je bila na podlagi 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 15/94 - v nadaljevanju: ZUstS) poslana Vrhovnemu sodišču, ki nanjo ni odgovorilo.

5. Med postopkom o ustavni pritožbi je Ustavno sodišče z odločbo št. U-I-89/99 z dne 10. 6. 1999 (Uradni list RS, št. 59/99) odločilo, da se tretji odstavek 40. člena ZDRS razveljavi, kolikor se nanaša na razlog nevarnosti za javni red, določen v 8. točki 10. člena tega zakona. Ugotovilo je, da je zakonodajalec z določitvijo dodatnega pogoja nevarnosti za javni red kršil načelo varstva zaupanja v pravo.

6. Učinke odločbe Ustavnega sodišča, s katero je bil razveljavljen zakon, v skladu s tretjim odstavkom 161. člena Ustave, določa 44. člen ZUstS. Zakon ali del zakona, ki ga je Ustavno sodišče razveljavilo, se po navedeni določbi ne uporablja za razmerja, nastala pred dnem, ko je razveljavitev začela učinkovati, če do tega dne o njih ni bilo pravnomočno odločeno. To pomeni, da razveljavitev učinkuje le na pravna razmerja, o katerih do razveljavitve še ni bilo pravnomočno odločeno, medtem ko na pravna razmerja, ki so s pravnomočnimi odločbami že urejena, praviloma nima učinka, razen če je bila zoper posamični pravni akt pravočasno vložena ustavna pritožba.

Ustava v 158. členu, s katerim ureja pravni institut pravnomočnosti, določa, da je pravna razmerja, urejena s pravnomočno odločbo državnega organa, mogoče odpraviti, razveljaviti ali spremeniti v primerih in po postopku, določenih z zakonom. Po ZUstS je tako sredstvo, ki se lahko uveljavlja proti pravnomočnim odločbam, ustavna pritožba. Prvi odstavek 59. člena ZUstS določa, da lahko Ustavno sodišče posamični akt v celoti ali deloma odpravi ali razveljavi in zadevo vrne organu, ki je pristojen za odločanje. Ker se z ustavno pritožbo lahko poseže v že pravnomočno urejena pravna razmerja, učinkuje razveljavitev torej tudi na vse tiste že pravnomočne posamične akte, zoper katere je bila na Ustavno sodišče pravočasno vložena ustavna pritožba in o njej do začetka učinkovanja razveljavitve še ni bilo odločeno.

7. Prav takšen je obravnavani primer. Izpodbijana sodba Vrhovnega sodišča in odločba upravnega organa, ki temeljita na tretjem odstavku 40. člena ZDRS, sta postali pravnomočni še pred njegovo razveljavitvijo. Toda ker je pritožnik za zavarovanje svojih pravic v postopku izkoristil vse zakonite pravne poti in pravočasno vložil ustavno pritožbo, učinkuje razveljavitev tudi na odločitev o njegovi ustavni pritožbi.

8. Pritožnikova prošnja za sprejem v državljanstvo je bila zavrnjena na podlagi tretjega odstavka 40. člena ZDRS iz razloga, ker naj bi bil nevaren za javni red. Ustavno sodišče je tretji odstavek 40. člena ZDRS razveljavilo ravno v delu, kolikor se nanaša na razlog nevarnosti za javni red. V obrazložitvi odločbe je posebej navedlo, da se v primeru odločanja o sprejemu v državljanstvo po tretjem odstavku 40. člena ZDRS vloga ne sme zavrniti iz razloga nevarnosti za javni red. Ustavno sodišče je zato izpodbijani odločbi odpravilo in vrnilo zadevo v novo odločanje pristojnemu upravnemu organu.

Upravni organ bo moral pri odločanju upoštevati odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-89/99. To pomeni, da pritožnikove vloge ne bo mogoče zavrniti iz razloga nevarnosti za javni red.

9. Ker je Ustavno sodišče ustavni pritožbi ugodilo že zaradi tega, ker sta bili izpodbijani odločbi izdani na podlagi neustavnega predpisa, se v presojo o obstoju kršitev, ki jih je v ustavni pritožbi zatrjeval pritožnik, ni bilo treba spuščati.

C.

10. Ustavno sodišče je to odločbo sprejelo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednik Franc Testen in sodnice ter sodniki dr. Janez Čebulj, dr. Zvonko Fišer, dr. Miroslava Geč -

Korošec, Lojze Janko, dr. Mirjam Škrk in dr. Dragica Wedam - Lukić. Odločbo je sprejelo soglasno. Sodnica Šrkova je dala pritrdilno ločeno mnenje.

P r e d s e d n i k :
Franc Testen